

مرکز توسعه سواد آموزی ایران

نمادها

من انجام می‌دهم: در این مرحله نوبت من (معلم) است که صحبت کنم. این بخش مربوط به توضیحات درس ماست و باید به آن گوش دهید.

ما انجام می‌دهیم: اینجا مرحله‌ای است که با هم درباره‌ی مفاهیم بحث می‌کنیم یا رویشان کار می‌کنیم.

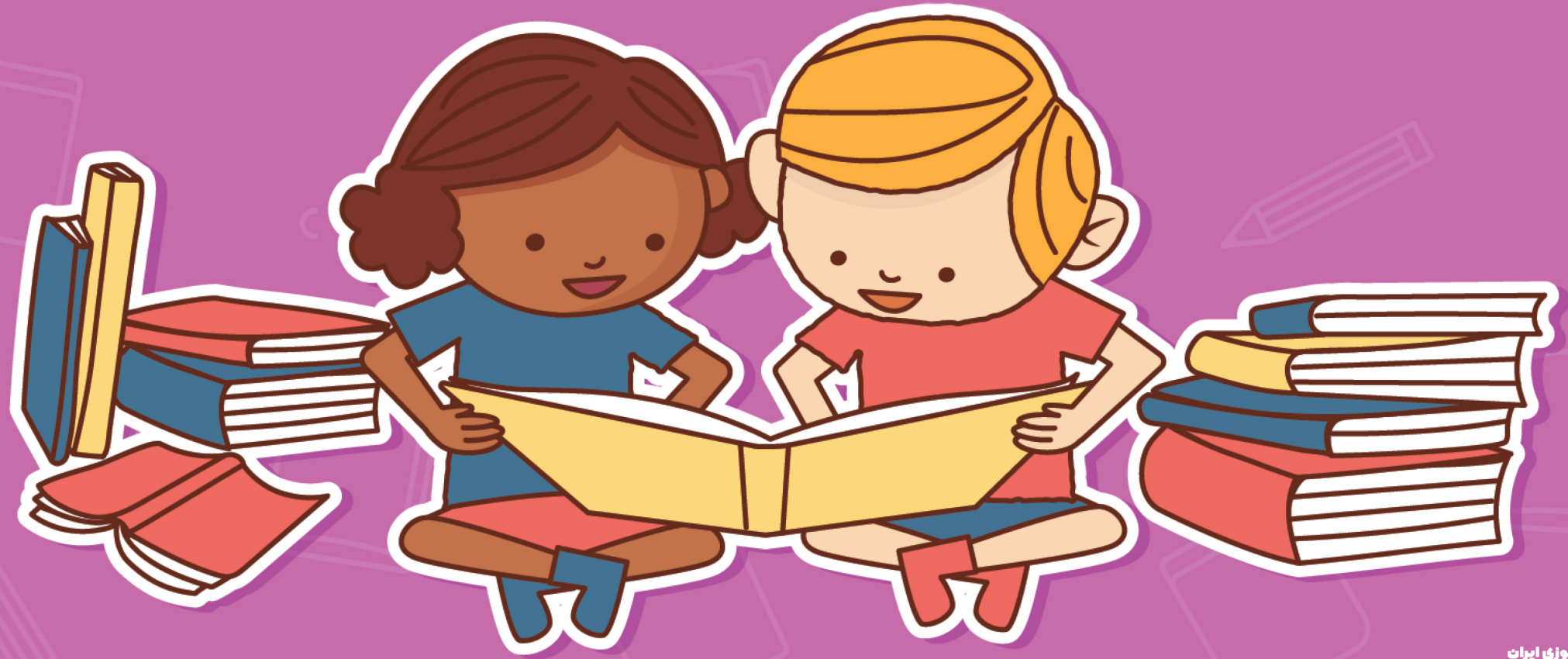

شما انجام می‌دهید: در این مرحله نوبت شماست که درگیر شوید. ممکن است به صورت گروهی یا انفرادی مشغول انجام فعالیت‌ها شوید.

فلاشه‌سازی

راهبردهای درک مطلب خوانندگاری

چرا می خوانیم؟

توانایی خواندن مهارتی بسیار مهم و ارزشمند است. برای بسیاری از افراد، خواندن یکی از

لذت‌های زندگی است. اما هدف از خواندن چیست؟

- ممکن است برای گردآوری اطلاعات درباره‌ی موضوع یا ایده‌ای متنی را بخوانیم.
- ممکن است برای یادگیری چگونگی انجام کاری یا ساختن چیزی متنی را بخوانیم.
- ممکن است برای درک نظرات دیگران متنی را بخوانیم.
- ممکن است برای سرگرم شدن متنی را بخوانیم.

در تمام این موقعیت‌ها، خواننده باید بتواند کلمات موجود در صفحه را رمزگشایی کند و

سپس، از آن‌ها معنا بسازد.

راهبردهای درک مطلب خوانداری

هدف از خواندن هر متنی، خلق معنا است. بدون معنا، متن چیزی بیشتر از مجموعه‌ای کلمات در یک صفحه نیست!

وقتی معنای متن را درک نکنیم، خواندن می‌تواند فرایندی خسته‌کننده و ناخوشایند باشد. راهبردهای درک مطلب خوانداری، ابزارهایی هستند که خوانندگان می‌توانند حین خواندن از آن‌ها برای کمک به درک (فهم) بهتر متن استفاده کنند.

این راهبردها می‌توانند به خوانندگان کمک کنند تا با متن درگیر بمانند و از خواندن لذت بیشتری ببرند.

خلاصه سازی

خلاصه سازی به معنای بازگویی مختصر (کوتاه) رویدادها یا ایده های اصلی یک متن به زبان خودتان است.

متن ها می توانند شامل طیف گسترده ای از شخصیت ها، رویدادها و اطلاعات باشند. نادیده گرفتن این جزئیات و توجه به مهم ترین نکات می تواند به تقویت فهم شما از آنچه خوانده اید، کمک کند. هنگام خلاصه سازی یک متن، باید ایده ها و واژگان کلیدی را شناسایی کرده و به خاطر بسپارید. سپس، باید آنچه در متن اتفاق افتاده را با استفاده از کلمات خودتان بازگو یا «بازنویسی» کنید. خلاصه ها مختصر هستند و نباید چندین صفحه ادامه یابند!

چگونه خلاصه کنیم؟

وقتی در حال خواندن هستید، پرسش‌های زیر را از خود بپرسید تا به شما در خلاصه‌سازی متن کمک کند:

- هدف متن چیست؟
- ایده‌ی اصلی متن چیست؟
- مهم‌ترین رویدادها یا جزئیات کدامند؟
- چه کلمات کلیدی‌ای در طول متن تکرار شده‌اند؟
- چگونه می‌توانم این متن را برای شخص دیگری بازگو کنم؟

استفاده از راهبرد (فعالیت کلاسی)

وقت آن است که مهارت‌های خلاصه‌سازی خود را در چالشی گروهی به کار ببرید!
کلاس را به گروه‌های کوچک تقسیم کنید. برای هر گروه، یک نویسنده تعیین کنید.
به صورت کلاسی، متن روایی «صداها در شب» را بخوانید.

پس از خواندن، گروه شما باید با همکاری یکدیگر خلاصه‌ای از متن را در ۲۵ کلمه یا کمتر بنویسد.
به یاد داشته باشید خلاصه‌سازی، بازنویسی رویدادها یا ایده‌های اصلی است.

گروهی که دقیق‌ترین و تأثیرگذارترین خلاصه را (بر اساس قضاوت معلم) بنویسد،

برنده است!

صداها در شب

برادرم کیوان داد زد: «ما اینجا هستیم.»

پس از گذراندن دو ساعت در ماشین کنار برادر مزاحم، بالاخره پشت کامیون اسباب‌هایمان ایستادیم. کاملاً هیجان‌زده شده بودم! با سرعت هرچه تمام‌تر وارد خانه‌ی جدیدمان شدم. بالاخره، واقعاً اتاق خودم را داشتم! دیگر نیاز نبود با برادر مزاحم، پرسروصدا و حال‌به‌هم‌زنم در یک اتاق باشم. وسط اتاق جدیدم ایستاده بودم و احساس رضایت می‌کردم. کیوان با بدجنسی از راهرو فریاد زد: «مراقب هیولاهایی که شب‌ها بیرون می‌آیند، باش.» شجاعانه جواب دادم: «نمی‌توانی به این

راحتی مرا بترسانی! امشب قرار نیست چیزی نگرانم کند... بالاخره، اتاق خودم را دارم!»

صداها در شب

آن شب روی تختم دراز کشیده بودم و از آرامش اتاق لذت می بردم. خیلی ساکت بود... خیلی خیلی ساکت بود. آیا ممکن بود حالا که کیوان در اتاق دیگری بود، دلم برای خروپف‌هایش تنگ شود؟ آیا واقعاً از صدای خِش خِش ملحفه‌هایش هنگام غلتیدن در خواب خوشم می‌آمد؟ نبودن هیچ صدایی باعث نگرانی‌ام شد.

سپس آن صدا را شنیدم. تپ، تپ، تپ. فکر کردم ذهنم دارد فرییم می‌دهد و صداهایی را در سکوت شبانه کشف می‌کند. با احتیاط بلند شدم و به سمت در اتاقم رفتم. به بالا و پایین راهرو نگاه کردم اما چیزی نمی‌دیدم. چقدر احمق بودم که نگران چنین چیزی شدم!

صداها در شب

دوباره به رخت خوابم برگشتم و پتویم را محکم تا چانه‌ام کشیدم. ممکن است کیوان درست بگوید؟ آیا خانه‌ی جدید ما می‌تواند هیولا داشته باشد؟

تپ، تپ، تپ! این بار صدا را اشتباه نگرفته بودم. از کمد نزدیک در می‌آمد. سروصدا ادامه داشت. با ترس به سمت کمد رفتم. وقت آن رسیده بود که کنترل اوضاع را در دست بگیریم. با شجاعت گفتم: «گوش کن، هیولا! اینجا الان اتاق من است. باید جای دیگری برای خوابیدن پیدا کنی.»
صدای خفهای از کمد پاسخ داد: «اما من نمی‌خواهم. می‌خواهم اینجا پیش تو بمانم. همیشه این اتاق خواب را دوست داشته‌ام.»

به سرعت نور، از راهرو به سوی اتاق کیوان دویدم. «کیوان، کیوان، کمک کن! حق با تو

صداها در شب

بود، هیولاهایی اینجا هستند و یکی در اتاق من...» خشکم زد. اتاق کیوان خالی بود.

ناگهان صدای خنده را از اتاق خوابم شنیدم. رفتم و برادرم

را دیدم که لباس هیولاها را پوشیده بود. از خودش خیلی

راضی به نظر می‌رسید. با وحشت فریاد زدم: «فکر می‌کردم

دلم برای تنگ می‌شود اما تو بدجنسی کردی! حالا از

اتاقم برو بیرون!» کیوان با قهقهه عقب‌نشینی کرد. آرام در

رخت خوابم نشستم. حالا وقت آن بود که انتقامم را طراحی کنم!

خلاصه‌سازی (فعالیت مستقل)

اکنون باید بدانید که چگونه، چه زمانی و چرا از راهبرد درک مطلب «خلاصه‌سازی» استفاده کنید. وقت آن است که مهارت‌های خود را به کار بگیرید!

یک کتاب یا فیلم کودک شناخته‌شده را انتخاب کنید که هم‌کلاسی‌هایتان با آن آشنا باشند. ایده‌های کلیدی آن را با استفاده از «سازمان‌دهنده‌ی تصویری خلاصه‌سازی داستان» شناسایی و ثبت کنید.

از ایده‌های خود برای نوشتن خلاصه‌ای یک‌بندی از متن استفاده کنید. عنوان متن را دربند خود ذکر نکنید. خلاصه‌ی خود را برای کلاس بخوانید و ببینید آیا آن‌ها می‌توانند کتاب یا فیلمی را که خلاصه کرده‌اید، حدس بزنند یا خیر!

